

JAN TELGEN

Maatschappelijke ontwikkelingen en inkoop: kansen genoeg!

In inkoop hebben we er vaak de mond van vol: hoezeer we wel niet bijdragen aan het succes van de organisatie (in de private sector) en aan het welzijn van de burgers of cliënten via *value for tax payer's money* (in de publieke sector). Maar in hoeverre zijn we daar echt mee bezig? Zo langzamerhand is het een geaccepteerd feit dat de inkoopfunctie een van de hoogste ontwikkelingsstadia bereikt als ze direct bijdraagt aan het bereiken van het doel van de organisatie of haar omgeving. In de private sector noemt men dat *aligned*, de publieke sector spreekt dan liever van *contribute to policy objectives*.

Voorbeelden van dergelijk activiteiten zijn duurzaam inkopen, het zorgen voor *social return*, het stimuleren van innovatie of mkb-deelname of het sociaal verantwoord inkopen en aanbesteden¹. Met dit soort onderwerpen wordt impliciet en expliciet ingespeeld op de maatschappelijke ontwikkelingen: de maatschappij vindt een onderwerp belangrijk en daar moet inkoop op inspelen. Maar doen we dat vanuit inkoop eigenlijk ook wel? En voldoende? Voorbeelden zijn er zeker, maar ook bij u?

In het regeerakkoord liggen geweldige kansen om inkoop te profileren

Het regeerakkoord dat Balkenende, Bos en Rouvoet in Beetsterzwaag in elkaar timmerden, is voor de inkoop in de publieke sector een geweldig document. In alle voorgaande regeerakkoorden werd inkoop ook genoemd, maar altijd in de sfeer van: we gaan 5 procent besparen op de overheidsinkoop. Het laatste regeerakkoord noemt inkoop op een heel andere manier: geen bron voor besparingen, maar als een belangrijk instrument om doelstellingen als duurzaamheid en economische ontwikkeling te realiseren. Voorwaar een historische verandering. Maar wat hebben we er zelf mee gedaan in de inkooppraktijk? Wat doen we anders dan daarvoor? Hebben we een pro-

actieve rol richting budgethouders en management? Ik vrees dat het bij velen nog niet die impact heeft gehad. In het regeerakkoord liggen geweldige kansen om inkoop te profileren en (nog) meer te laten bijdragen. Maar die kansen moet je als inkoopprofessional wel grijpen. En dergelijke kansen komen voor de oplettende inkoopprofessional heel frequent langs. Heeft u al aangeven wat de bijdrage van de inkoopfunctie kan zijn aan het beperken van de effecten van de economische crisis? Zeker voor bijvoorbeeld inkopers van gemeenten en rijksoverheden is dat waarschijnlijk de allerbelangrijkste vraag die nu speelt. Maar ook inkopers in de private sector kunnen daar meer mee doen dan alleen maar kosten besparen: wat kunt u doen om uw leveranciers overeind te houden, bijvoorbeeld in de richting van hun financiers?

Iets anders wat nu voorbijkomt, is de maatschappelijke roep om beperking van de topsalarissen. In de (semi-)publieke en sociale sectoren en in de zorgsectoren gaat het dan om de vergelijking met de Balkenende-norm. Hoe gaat u om met die maatschappelijke behoefte? Ik heb geen pasklare oplossing, maar er zijn meer mogelijkheden dan de schouders ophalen. Te denken valt aan het aangaan van een gesprek hierover met uw leveranciers. Of aan het gebruiken van dit maatschappelijke doel bij het opstellen van de inkoop- of aanbestedingsstrategie, waarbij onderwerpen aan de orde komen als de manier waarop de shortlists van uit te nodigen leveranciers tot stand komt.

Als de reactie op dit soort maatschappelijke ontwikkelingen is dat u als inkoper daar toch geen invloed op heeft, of dat u niets mag van de EU-richtlijnen, of dat u niet in de positie bent om maatregelen voor te stellen, moet u zich oprecht afvragen of u wel meekunt met de maatschappelijke ontwikkeling. Want dat die ook nieuwe en extra eisen aan de inkoopfunctie zal stellen, is zeker. Er liggen vele kansen die u als inkoopprofessional kunt pakken om uw toegevoegde waarde te laten zien! ●

Jan Telgen is hoogleraar Inkoopmanagement voor de publieke sector aan de Universiteit Twente en hij is partner bij Significant.

¹ Zie bijvoorbeeld Hellendoorn, H.H., E.M. Sluis-Thiescheffer, A.A. ter Wiel en J. Telgen, Sociaal overwogen aanbesteden, Ministerie van VWS/VNG, Den Haag (2007)